

Серија: Звездани часови
Уредник: Владимир Б. Поповић
Аутор: Весна Перић
Редитељ: Нађа Јањетовић

РАДИО ДРАМА

КРОКОДИЛУ ДУШЕ МОЈЕ

аутор Весна Перић

Ауторска експликација

Дуо-драма о Антону Павловичу Чехову и Олги Книпер Чеховој настала је реконструкцијом последњих година живота великог драмског писца и његове супруге, глумице, на основу њихове трогодишње преписке. На наш језик преведена су Чеховљева писма. Олгина писма нису преведена, али се могу наћи у руском изворнику. Чеховљев и Олгин однос, тачније, неколико последњих тренутака Чехова у лечилишту у немачким Алпима уметнички је обрадио и Рејмонд Карвер у краткој причи «Налог» (Збирка «О чему говоримо када говоримо о љубави»). Закључни монолог слуге Фирса из «Вишњика» иде опционо.

Наслов ове радио драме преузет је из једне од Чеховљевих омиљених завршница његових писама Олги, коју је од милоште звао «крокодилем његове душе».

Dramatis personae

Антон Павлович Чехов

Олга Книпер, касније Чехова

УНУТРАШЊИ МОНОЛОГ.

ОЛГА: Дакле, сада је у Ници. После, рекли су ми, иде за Париз. Хм... Код Лидије Мизинове у гостима! Колико ли ће се задржати у том Паризу?

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ. УНУТРАШЊИ МОНОЛОГ.

ОЛГА: Одмах потом отишао за Мелихово на Јалти!

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

ОЛГА: Састанак са издавачем Адолфом Фјодоровичем Марксом у пола три. Дообро... Значи, око четири је са Константином Сергејевичем. Знам како ћу га наћи! Поразговараћу са Олгом Константиновном. Она ће ми сигурно дати савет како да га упознам...

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

ОЛГА: Коначно ! Отварање Художественог театра! Права прилика да га коначно упознам биће након премијере *Галеба!!!*

ДУГИ МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(МОСКВА).

У ПОЗАДИНИ СЕ ЧУЈЕ УДАЉЕНИ ЖАМОР. НЕКОЛИКО РАЗГАЉЕНИХ ЖЕНСКИХ ГЛАСОВА – АФЕКТИРАНИ СМЕХ ПРОЛАМА СЕ КРОЗ МУШКЕ БАСОВЕ И БАРИТОНЕ.

ОЛГА: *(задихано, устрептало)* У оној гужви... просто је било немогуће доћи до вас, Антоне Павловичу. Вама сигурно толика галама смета, зар не?

ЧЕХОВ: Зашто, драга моја глумице? Галама или не, сасвим је свеједно. Бити окружен људима је право задовољство за једног писца. Није ли и за глумицу?

ОЛГА: Не увек... разумете? Ево сада... Чини ми се као да сам потпуно ... Сасвим сам одузета... Као да наједном не припадам свим оним људима, Антоне Павловичу...

ЧЕХОВ: *Antoine*, мила моја, зовите ме *Antoine*. Шта је заправо узнемирило вашу душу?

ОЛГА: Ако већ инсистирате, мада, јако ми је непријатно... Како сте ви, у ствари, драги! Изађимо на балкон, Антоан, молим вас. Ја то морам чути од вас, од вас, лично.

ЧЕХОВ: Прохладно је, драга Олга...

ОЛГА: Али ја морам... !

МУШКИ КОРАК И БАТ ЖЕНСКИХ ПОТПЕТИЦА. ОТВАРАЊЕ И ЗАТВАРАЊЕ БАЛКОНСКИХ ВРАТА. НЕСТАЈЕ ЖАМОР ИЗ ПОЗАДИНЕ.

ОЛГА: Ох, опростите... Мени је свакако драго да сте ви овде... Знала сам, да тамо негде, десно, у публици, седите ви, велики писац, и сви стрепимо, заправо, ја стрепим понајвише... (*крене у ситан, женски плач*).

ЧЕХОВ: Олга Леонардовна, не узнемиравајте се, премијера је прошла сасвим добро. Ваша Нина је била сасвим у реду, тачно онако како сам и замишљао.

ОЛГА: Ласкате ми, Антоан... Ласкате несрећној глумичици... Достојанствено седите у мраку сале и посматрате свој комад са космичких висина.

ЧЕХОВ: Космичких или комичких, само је питање сокова који нам тренутно струје телом.

ОЛГА: Да, да, лако је вама, Антоне Павловичу! Ваш мир је недодирљив, ви сте велики творац, далеко од Москве, далеко од Театра, на рајској Јалти, стварате светове... које једна глумица разруши у једном даху...

ЧЕХОВ: Не разумем, драга моја, чему такав тон... Ја сам вам искрено рекао своје мишљење, немам разлога да тајим.

ОЛГА: У вашем комаду играти тако... тако... Ах, то је неопростиво, Антоан... Ваш резервисан став само потврђује моје стрепње. Ви тако мало причате, Господе! Само пар речи, пар загонетних инструкција... Ви и не знате... колико ми је требало снаге да вас малочас одвучем од свих. Ево,

сада, стојим пред вама, очекујем вашу осуду, а ви, једнако ме смирујете пробраним, дипломатским речима... Људи од пера заиста имају истанчан осећај за друге. Мене је такав стид пред вама, Антоне Павловичу... Тако сте одмерени... Реците ми искрено, Антоан... Жене, које тако добро познајете када пишете о њима, ко су, у ствари, оне?

ЧЕХОВ: Зашто ме то питате, драга моја? То су све жене овог света.

ОЛГА: Забога, Антоне Павловичу, а зашто ниједна жена онда није добар писац? Зашто вам, рецимо, није пало на памет да се први пут потпишете неким женским псеудонимом?

ЧЕХОВ: А... ви се сећате мог псеудонима?

ОЛГА: Сећам се... нисам ја баш толико млађа од вас, Антоне Павловичу. Свега десет година, Антошка Чехонте.

ЧЕХОВ: Ха, сећате се мог псеудонима! Чехонте!

ОЛГА: Антоан, нисте ми одговорили на питање!... Опростите, само желим да знам нешто више о вама...

ЧЕХОВ: Добро... Дакле овако, кратки есеј : медицина је била моја законита супруга, а књижевност само љубавница. Онда сам напустио своју врлу супругу, истанчао укус за жене и проза је постала моја законита жена а драма... Ха, драма!!!! Горопадна, безочна и заморна љубавница.

ОЛГА: Без које ипак не можете.

ЧЕХОВ: Јасно, без жене се некако и може, али без љубавнице...

ОЛГА: Замислите, Антоне Павловичу, а ја сам замишљала писца као... како бих рекла... Неког монаха... који контемплира у миру... Мене, на известан начин, фасцинирају такви духовници... Мислила сам, заправо, да писце занима само њихово дело, мислила сам да сте потпуно одсутни из света, ви поготову.

ЧЕХОВ: Зашто баш ја, Олга?

ОЛГА: Тако... Нека језа ме увек прожимала при помену вашег имена. Нисам, разуме се, мислила на вас као на мушкарца, него... као на писца... наравно...

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(МОСКВА).

АПЛАУЗ ПУБЛИКЕ У ПОЗОРИШНОЈ САЛИ, ЖАМОР. БУКА СЕ УТИШАВА. ЧУЈЕ СЕ БАТ МУШКИХ КОРАКА, И ОДМЕРЕНО, КРАТКО И СТРОГО КУЦАЊЕ НА ВРАТИМА.

ОЛГА (*off*): Нисам ту низакога!

ВРАТА СЕ ЛАГАНО ОТВАРАЈУ. ЧЕХОВ СЕ НАКАШЉАВА..

ОЛГА: Ох, то сте ви, Антоне Павловичу! Цвеће!!! Ох, хвала вам... Молим вас, сада ми реците искрено, је ли моја Јелена била заиста онаква жена какву сте ви желели? Знате, у сцени са Астровим... Он се Јелени обраћа са таквим цинизмом, као да се и њој и себи подсмева. Јелена је жена без воље, она би пошла за њим да је он то изговорио страсно, сигурна сам. Не би му рекла : *Како сте смешни*. Зар није тако, Антоне Павловичу? Ох, знала сам!!! Ви ћутите... Моја Јелена била је као кип, пропала сам, пропала карактерно...

ЧЕХОВ: Да ли бисте дошли код мене на Јалту неки пут?

ОЛГА: Молим?!

ЧЕХОВ: На Јалту, у брлог *de grand ecrivain*, веееееликог писца?

ОЛГА: (*снебива се*) Ја просто... не бих смела... Па... (*егзалтирано*) То је дивно од вас! Бити на самом извору вашег стварања!... Ви мене заиста позивате?

ЧЕХОВ: Дођите да ме демистификујете, глумичице моја!

ОЛГА: Али... сачекајте! Нисте ми одговорили на питање...

ЧЕХОВ: Дођите на крају зиме, неизоставно. Сунце је тада благо... Чекаћу вас.

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(МОСКВА)

ЧУЈЕ СЕ ШУШКАЊЕ ПАПИРА.

ОЛГА: (чита) Поштована Олга Леонардовна, љутите се што вам тако дуго нисам писао? Честитам вам Нову годину и желим вам пуно, пуно среће. Моја сестра каже да све боље и боље играте Јелену. Ах, када би Художествени театар дошао на Јалту! Е, па остајте ми здраво, мила, необична глумице. Ужелео сам вас се. Ваш А. Чехов.

П.С. Када ћете ми послати фотографију? То је право варварство?

ШУШТАЊЕ ПАПИРА.

ОЛГА: (заводнички и занесено) Фотографију? Наравно да му нећу одмах послати своју фотографију. Сачекаћу још мало... (гласно се смеје).

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.
(ЈАЛТА)

ШУШКАЊЕ ПАПИРА.

ЧЕХОВ: (чита) Драги мој Антоан! Ах, све ми је тако, мутно, мутно... Не би требало да ти пишем, не... Такав мрак, такав ужас у души! Стално ломови... Преиспитивања. Чекам тренутак када ћемо се поново видети. Твоја Олга.

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.
(ЈАЛТА)

ВРАТА СЕ ОТВАРАЈУ. КОРАЦИ. ТРЕСАК КОФЕРА О ПОД.

ОЛГА: (*егзалтирано*) Антоне, душице! Ох, каква несносна жега, пролеће је невероватно поранило, кочије су се тако тресле, пут испаравао на јари... Сва сам се презнојила! Замисли, кочијаш је рекао да би баш волео да једном оде у позориште када сам му рекла да сам глумица... Антоне? (*кораци и звук женских потпетица и пољубац*) Антоне, како си ми недостајао!

ЧЕХОВ: Хм... Кочијаш! И?

ОЛГА: Шта "и"?

ЧЕХОВ: (*сумњичаво*) И, како је било код брата на Кавказу?

ОЛГА: Устајало, неинвентивно... Планински ваздух те подигне само пар дана, а онда проради неки црв у теби... Картање досади, билијар ме је још више заморио... Брат непрестано прича о новцу, обвезницама... Ја сам уметник, о новцу немам појма, стварно не желим да се тиме оптерећујем!

ЧЕХОВ: Олга, псето!

ОЛГА: Антошка, радости моја, па шта ти је?

ЧЕХОВ: Зашто си онда остала два дана дуже?

Чехов се закашље.

ОЛГА: Антоан, јеси ли узео лекове?

ЧЕХОВ: Ја сам лекар, Олга, узимаћу лекове када ми се прохте! "Твоје псетанце", тако ви, госпођице, потписујете своја писма мени!. Псетанце је окаснило са доласком, довукло се са лажљивим причицама!

ОЛГА: Антоне, не допуштам да тако разговараш са мном! Мој излет је моја ствар.

ЧЕХОВ: Ах, опрости... Старац Антоније сувише је нејак да би витлао за тобом по брдима... Јављено ми је да си хтела да се удаш на Кавказу, Оља!

ОЛГА: Не зови ме Оља, не волим то. И не провоцирај на тако неинтелигентан начин! Ја се никада нећу удавати!

ЧЕХОВ: Не?

ОЛГА: Не.

ЧЕХОВ: Па да, ко би подносио хирове једне глумице!

ОЛГА: Антоне, ако не желиш више да подносиш хирове исте, ти онда реци...

ЧЕХОВ: "Исте"... Добро ниси рекла "горепоменуте"...

ОЛГА: Нисам, ја се не бавим писањем, ја сам неписмена глумица!

ЧЕХОВ: Ја то нисам никада ни рекао, Ољка, ја сам само хтео да чујем разлог...

ОЛГА: Љубоморан си, малени мој... О, када би ти само знао како сам се смртно досађивала! Нисам хтела да путујем сама возом, враћала сам се стога са братовљевом сусетком, очајно ме је удавила, Антошка мој, очајно, а ти ниотчега правиш сцену. Ето, јеси ли задовољан?

ЧЕХОВЉЕВИ КОРАЦИ

ОЛГА: Куда ћеш?

ЧЕХОВ: Мењам столицу.

ОЛГА: Не могу да верујем! Скрибоман ће сада да седне за сто и пише, је ли тако?

ЧЕХОВ: Морам, док не ишчили!... Хм, види... две жене у возу, од којих је једна глумица... Добар штоф за комедију... Шалим се, Ољкице, и ниси баш интересантна за причицу, бар не данас.

ОЛГА: Ја ти више нисам занимљива? Зашто тако одмах не кажеш, Антоне? Јао, разумем... Читава ова прича је само зато да би ми ти указао... Препредењак, лукави препредењак!

ЧЕХОВ: А-а! Плеоназам!

ТУП ЗВУК ХВАТАЊА ЦИПЕЛЕ РУКАМА.

ЧЕХОВ: И да знаш, ухватићу сваку твоју ципелу којом ме будеш гађала.

ОЛГА: (*фриволан смех*) Грлиш ципелу а бежиш од мог загрљаја.

ЧЕХОВ: Волим женска стопала, псето моје!

ОЛГА: Љутиш ме својом посесивношћу, Антоне. Приставићу чај.

ЧЕХОВ: И пожалићеш се на главобољу! Сигурно ћеш се пожалити. Па, да, најлепши женски изговор. Је ли мигренски напад или обична неуралгија?

ОЛГА: Када сам се ја то теби жалила на главобољу?

ЧЕХОВ: Ухватио сам те, Олга! Имам те! Рекла си "теби"...

ОЛГА: Не разумем...

ЧЕХОВ: Значи, некеме јеси, *некоме* се жалиш на главобољу, јасно је као дан!

ОЛГА: Антоне... Молим те престани, уморна сам. Уморна сам за расправе. Нисам никоме говорила за главобољу...

ЧЕХОВ: А... ниси... Па да, само предамном налазиш изговоре!

ОЛГА: Антоне, заиста имаш бујну имагинацију!

ЧЕХОВ: Олга, ево обећавам, нећу ти ништа... Нећу ти ништа рећи, нећу ти пребацити, нећу да те грдим... Ти си одрасла жена... Слободно реци... Слушам те!

ОЛГА: Немам шта да кажем...

ЧЕХОВ: Име!

ОЛГА: Шта ти, уосталом, значи нечије име?

ЧЕХОВ: Значи ми! Излудео сам, Олга!

ОЛГА: Све је то безразложно... Умишљено... Је ли би могао да ме мало...

ЧЕХОВ: Шта "мало"?

ОЛГА: Низ леђа, па до врата... Да ме измасираш, молим те... Малкице...

ЧЕХОВ: Нека те масира тај који...

ОЛГА: Ево, ја ћу сама раскопчати дугмад.

ЧЕХОВ: Дођавола!... Дођавола... Не бих могао... Могао бих! (*смеје се*) Је л' то да те више не боли главица?

ЗВУК ЦИПЕЛЕ КОЈА ПАДА НА ПОД.

ЧЕХОВ: Зашто изуваш и другу ципелу?

ОЛГА: Ммммм... . 'Ајде прво стопала, је л' важи? Не мораш да клечиш.

ЧЕХОВ: Е, мој Антоне, Антоне...

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(ЈАЛТА)

ЧУЈЕ СЕ УДАЉЕНИ ВЕСЕЛИ ЧЕХОВЉЕВ ЗВИЖДУК И ШУМ ВОДЕ ИЗ ОФФА, ИЗ КУПАТИЛА. ВРАТА КУПАТИЛА СЕ ОТВАРАЈУ. КОРАЦИ НОГУ У ПАПУЧАМА.

ЧЕХОВ : Душо... Зашто ниси хтела да се купамо заједно?

ОЛГА: (*ледено*) Неко је долазио малочас. За тебе...

ЧЕХОВ: Што ме ниси звала? Ко је био?

ОЛГА: Неко дериште је поручило да вечерас дају «мали бал у женској гимназији». Доле под прозором туце бубуљичавих машница нестрпљиво је чекало одговор.

ЧЕХОВ: А, то... Да, за који сат је тај бал. Јеси ли расположена да одемо?

ОЛГА: Ја имам обавезе. Сутра првим возом идем назад у Москву. Видиш ваљда да читам возни ред.

ЧЕХОВ: Тај не важи. Стари је. Добро, шта је сад' са тобом? Рекла си да остајеш недељу дана!

ОЛГА: Ти имаш забаву. Видим да ти овде уопште није досадно. То гадно дериште мислило је да ти ја радим по кући!

ЧЕХОВ: Ах, мала гимназијалка није препознала велику глумицу!

ОЛГА: Антоне, шта ће та силна деца овде?!

ЧЕХОВ: Да си мало пажљивије слушала, запамтила би да су ме овде изабрали за председника старатељског савета женске гимназије. Али, не, ти си читаво време причала о свом «преживљаааааааавању» на сцени. О путу да будеш Сара Бернар!

ОЛГА: И, шта ти радиш у тој гимназији?

ЧЕХОВ: Организујем књижевне расправе са матуранткињама, професоркама и управницом.

ОЛГА: И управницом. То је сигурно она успијуша! Лепо, богами!

ЧЕХОВ: Желе да направе школски театар, дајем неке савете. Ето, и ти би им могла мало помоћи.

ОЛГА: Нећу да дајем своје време у бесцење! Када ти мислиш да ја спремим нови комад? Када?

ЧЕХОВ: Олга, па рекла си да хоћеш да се одмориш овде, са мном, без театра, без публике, само ти и ја, Ољка... Сети се!

ОЛГА : Ионако треба да ти дођу мајка и сестра!

ЧЕХОВ: Доћи ће после тебе. Па рекао сам ти да сам све са њима средио! Не разумем у чему је проблем.

ОЛГА: Твоја сестра ме не воли!

ЧЕХОВ: Дурибабо, откуда ти то да те Маша не воли?

ОЛГА: Знам, видим јој то у очима! О, златна је твоја сестра, али би те најрађе видела што даље од мене.

ЧЕХОВ: Љутице моја!

ОЛГА: Антоне, хоћу да озбиљно разговарам са тобом!

ЧЕХОВ: Па разговарамо озбиљно.

ОЛГА: Ми се исувише ретко виђамо да бисмо знали много једно о другоме...

ЧЕХОВ: Олга, одрасли смо људи, имајмо поверења.

ОЛГА: Стално је неко или нешто између нас!

ЧЕХОВ: Хиљадарка... миља... Ништа мање...

ОЛГА: Није! Стално мајка и сестра! Између њих сам као између два огња, поцепаћу се једног дана, Антоне. Видећеш! После ће ти бити жао! Жалићеш ти своју Олгу, Антоне, жалићеш.

ЧЕХОВ: Шта ћу? То је терет славе коју морам изнети на својим нејаким плећима!

ОЛГА: Иди сад. Младост Јалте те чека...

ЧЕХОВ: (певуши) Младост Јааааааалте, младост Јааааааалте...

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ. ЛАГАНА СЕНТИМЕНТАЛНА МУЗИКА. НЕЖНИ УЗДАСИ ПРИЛИКОМ ПОЉУБАЦА:

ЧЕХОВ: Госпођице...

ОЛГА (*мазно*): Да?

ЧЕХОВ (*истим тоном*): Чуо сам да сте се у Питеру зацопали до ушију.

ОЛГА: Дааа?

ЧЕХОВ (*Истим тоном*): Је ли то истина?

ОЛГА: Даааље... .

ЧЕХОВ (*грубо*): Је ли то истина?

ОЛГА: Још... и?... Чекај! Шта хоћеш од мене?

ЧЕХОВ: Чуо сам да си се у Петрограду лудачки заљубила.

ОЛГА: Чуо си? И шта још каже извор информација? ... Постао си напоран, Антоне. Твоји доласци у Москву су ретки, али погубни по твоје... ментално здравље. Здравље уопште!

ЧЕХОВ: Сметам ти овде у Москви?

ОЛГИНИ КОРАЦИ. ПРИВЛАЧЕЊЕ СТОЛИЦЕ.

ОЛГА: Можда није било право време за долазак. И помери се! Заклањаш ми светлост пред огледалом. Не могу да се очешљам и поправим шминку.

ЧЕХОВ: Куда се ти то спремаш?

ОЛГА: Изаћи ћу до клуба.

ЧЕХОВ: Рекла си да нећеш нигде, Ољка.

ОЛГА: Ја идем, Антоан, ти не смеш, исувише је хладно. Нема снега, али ветар је јак.

ЧЕХОВ: Остани овде, чујеш ли ме?

ОЛГА: Не могу, треба ми чист ваздух!

УСТАЈАЊЕ СА СТОЛИЦЕ. ОЛГИНИ КОРАЦИ. ШУШТАЊЕ ТКАНИНЕ.

ОЛГА: Придржи ми капут. Морам на ваздух. Осећам се као да је све затровано око мене. Овде, у овој соби... Нешто претешко стоји ми над главом.

ЧЕХОВ: Откуд то одједном, Олга?

ОЛГА: Није одједном, знаш и сам.

ЧЕХОВ: Ја те оптерећујем... Не, не мораш да се бринеш око мене, ја могу сам! Немој тиме да се оптерећујеш... Могу сам... (*Чехов се закашље и покушава невешто да угуши и прикрије издајнички кашаљ*) Само буди овде... ништа више...

ОЛГА: (*леденим гласом*) Не отварај прозор, а ако га већ отвориш, не стој крај њега.

ЧЕХОВ: Причаћу ти причице, праве, лепе... Оно није ни битно, Ољка...

ОЛГА: Не зови ме Ољка. Шта ће ти тај стетоскоп? Сад' ћемо да послушкујемо цело тело? По грудима, по слепоочницама, образима, уснама... ? Лаку ноћ, Антоне.

ЗАТВАРАЊЕ ВРАТА.

ЧЕХОВ: Болест... Болест те моја притиска... Лакуноћ, Олга, крокодилу душе моје!

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(ЈАЛТА)

ЧЕХОВ: Зашто седиш на поду, крај мојих ногу, псето? И још држиш међу ногама флашу вотке. Боље седи поред мене на кревет. Хајде!

ОЛГА: Онда не би могао да ми чешљаш косу.

ЧЕХОВ: Дођи на кревет! И причај ми, малена моја, хоћу да чујем све од почетка!

ОЛГА: Скроз, скроз, од самог почетка?

ЧЕХОВ: Аха! Пусти ту флашу, опићеш ми се, па шта ћу са тобом?

ОЛГИНИ КОРАЦИ. ШУШТАЊЕ ИГЛЕ НА ГРАМОФОНСКОЈ ПЛОЧИ, И ЛАГАНА МУЗИКА.

ОЛГА: *(дечја егзалтација)* Усним ја сан: сцена спирална, чудна, публика звижди, ступа на сцену, један крупни, грдни човек узима ме, граби, просто отима, и пребацује преко рамена... ужас, неверица, страх, али и узбуђење... језа, кад ти кажем!

ЧЕХОВ: И ето, како је све лепо прошло! Тај крупни човек, то сам ја, јер у сновима је све обратно.

ОЛГА: Мислиш?

ЧЕХОВ: Сигурно. То што звижде означава будуће аплаузе. Ја сам све то унапред знао. Посматрао сам ја све одавде, Ољкице моја, анђеле.

ОЛГА: Тако сам срећна, Антоне! Као да си *Сестре* стварно писао за мене.

ЧЕХОВ: Па, зна се, музо моја...

ОЛГА: Ја сам тако пуна... дишем пуним плућима... И тај сан, заиста је чудан! Тај крупан, диван човек! Ти ме отимаш, Антоне!

ЧЕХОВ: Хм... хм...

ОЛГА: Антошкаааа... .

ЧЕХОВ: Молим, сунашце... .

ОЛГА: А је л' могу нешто да те питам...

ЧЕХОВ: Наравно, глумичице моја, звездице преслатка...

ОЛГА: Ох, како ћу... ?

ЧЕХОВ: Шта је сад било, није ваљда трема?

ОЛГА: Антоне, ја сам дошла тебе да... Ја сам овде у ствари... у ствари дошла да... Чим је премијера била готова, Немирович ме је одвукао у страну, а ја нисам хтела да останем ни трен...

ЧЕХОВ: Дааа?

ОЛГА: Хтела сам одмах да дођем код тебе на Јалту... У возу сам много размишљала... Знаш како је... Када урадиш такву ствар, после ње, као да стојиш на врху огромног брега, као да читава светлост...

ЧЕХОВ: Добро... ?

ОЛГА: Као да можеш да полетиш... али као да ти недостаје још само један мали замах ... неки... како да кажем... разумеш ме?

ЧЕХОВ: Олга... шта ти заправо хоћеш да ме питаш?

ОЛГА: Хајде, шта се претвараш!

ЧЕХОВ: Не претварам се ја, ти се претвараш...

ОЛГА: Види: била једном...

ЧЕХОВ: Ц, ц... Моја девојка –бајкописац...

ОЛГА: "Моја девојка-бајкописац"?...

ЧЕХОВ: Добро, извини... Шта је сад' било, понестало речи?

ОЛГА: Ево овако:... Ма, пусти мееее... Е, хајде мало да изађемо напоље!

ЧЕХОВ: Ц! Кишица...

ОЛГА: Хм... кишица!... Да наручимо топлу чоколаду?

ЧЕХОВ: Е, Олга...

ОЛГА: Антоне! Зашто си малопре рекао "моја девојка бајкописац"? Хајде, реци ми!

ЧЕХОВ: Па почело је као бајка. Што, па баш ми се свиђа!

ОЛГА: Зато што је почело као бајка, значи... Аха... зато си рекао... "моја девојка бајкописац". Види, Антоне, у тој реченици... .Ти ме не слушаш, Антоан!

ЧЕХОВ: То што те не гледам не значи да те не слушам!

ОЛГА: Гледај, у тој реченици постоји субјекат, у ствари три субјекта, од којих су две именице... Схваташ?

ЧЕХОВ: Је ли, Олга, шта ти то увијаш, побогу?

ОЛГА: Има "бајкописац" и има "девојка"...

ЧЕХОВ: Добро, и?

ОЛГА: Бајкописац... то смо апсолвирали, а... девојка...

ЧЕХОВ: Добро?

ОЛГА: Побогу, Антоне Павловичу, хоћеш ли ти да ме узмеш за жену или нећеш???!!! Шта ми се подсмеваш? Те измишљам, те тумачим сан...

ЧЕХОВ: Ољкице моја!!!

ОЛГА: Те девојка, те ово, те оно! Хоћеш да се жениш ил' нећеш?

ЧЕХОВ: Биће моје најслађе! Дођи да те загрлим, просиоче мој!

ОЛГА: Како си зао, како си груб, како можеш???

ЧЕХОВ: Шалим се, Ољка! Псето моје безрепо, чупаво и мекано! Колико сам пута у писмима ја теби о томе писао!

ОЛГА: Јесте, јесте... а ја сам морала то наглас да кажем...

ЧЕХОВ: Ако... вежбај се мало... Ништа страшно, лепотице моја... Па знаш како је... (*фингира озбиљност*) ја морам дубоко да размислим... Дубоко... То није једноставна ствар... Ја имам толико кандидаткиња...

ОЛГА (*расплаче се*): Умрећу од стида... убићу се! Ја одлазим, Антоан... Заборави да смо се икада видели...

ЧЕХОВ: Олга Леонардовна, да си се вратила овамо!!! Чујеш ме? Жено моја... Како си могла уопште и да посумњаш и да се плашиш... Дођи...

ОЛГИНИ КОРАЦИ

ЧЕХОВ: Нећеш се предомислити? Немој, Ољкице... Хм... Олга Чехова, како лепо звучи... Олга Чехова...

ОЛГА: Признај да ти се допада!

ЧЕХОВ: Добро, али... Исто тако се слаже и... Варвара Чехова!... Зинаида Чехова!... Катарина Чехова!... . Види... то је баш занимљиво: Катар...

ОЛГА: Антоне! Заборави читаву ову причу! Само да знаш, стварно си ме разочарао... ја сам више веровала у тебе... мислила сам да си много интелигентнији, ово је била само игра, а ти наседаш на провокације полупијане жене.

ЧЕХОВ: Девојке...

ОЛГА: Молим?!

ЧЕХОВ: Кажем, ниси ти још жена, ти си девојка, то смо апсолв... .

ОЛГА: Доста!!!

ЧЕХОВ: Провокација, значи... о, заиста сам наиван, признајем...

ОЛГА: Антоне... Варвара и Зинаида, ко су ? Ти си и раније био испрошен... ? Знала сам... Ја ни у чему не могу да будем прва!!! Добро, у реду, у реду... Остаћемо пријатељи... Ја сам жена која ипак разуме ... Свеједно... Ја сам изнад свега и ништа ме не може дотаћи... Ја ти желим пуно успеха у животу са Варваром... Зинаидом... било којом! (*почиње да плаче*)

ЧЕХОВ: Каквом Варваром?

ОЛГА: Али, ипак немој од мене очекивати да присуствујем вашем свадбеном слављу... Толико ваљда можеш и сам да процениш...

ЧЕХОВ: Хм... Добро... Ето, и то смо завршили... Жао ми је ако ти је било неугодно, али... шта ћеш...

ОЛГА: Ма, у реду је, Антоне Павловичу...

ЧЕХОВ: Јеромонах Антоније, након много година целибата и агоније, испрошен је данас од прелепе Жидовчице, и обећао јој своју нејаку руку, која је за живота само перо држала...

ОЛГА: (*смеје се*) Антоне!!! Како си ме насекирао! Ти си се само шалио са мном... О, како сам испала будала, сујетна будала.

ЧЕХОВ: И то је све шта ти имаш да изјавиш на моје елегантно 'да' теби?

ОЛГА: Јеромонаше Антоан, скинућеш и ти мантију...

ЧЕХОВ: Avec plaisir, mon amour, лисичице моја рићкаста!

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(ЈАЛТА)

ЛАГАНО ДОБОВАЊЕ КИШЕ ПО ПРОЗОРУ.

ЧЕХОВ: Олга... Морамо ли вечерас на коктел?

ОЛГА: Зашто не? Па договорили смо се већ са људима... Само да осушим косу и готова сам...

ЧЕХОВ: Олга... хајде да останемо вечерас код куће... напољу је хладно... видиш да је киша... Седећемо крај ватрице... Свиђа ти се та идеја?

ОЛГА: Не љуби ме у врат. Не скидај ми огртач... А, ако мислиш на *ону* идеју, заборави, Антоне...

ЧЕХОВ: Шта, хоћеш да кажеш да ја само на то мислим?

ОЛГА: Не... чисто те обавештавам...

ЧЕХОВ: Добро... али, када смо већ поменули... је ли, а шта ипак мислиш о...

ОЛГА: Да?

ЧЕХОВ: Па, о једном малом, слатком Памфлику... о детенцету... ?

ОЛГА: Немој да ме свлачиш!

ЧЕХОВ: Је ли, Олга? Шта мислиш, мамице, о једном малишану? Лепо би ти пристајао...

ОЛГА: Мени или нама?

ЧЕХОВ: Па, нама, свакако... Баш бих волео да видим тај твој лепи трбушчић како се заокругљује и расте... А? Покажи ми га сад, Олгице, покажи... хајде... Скини се... Па, шта ти је, што нећеш? Пустите тај коктел... Можемо мало да закаснимо... То ће бити баш шик... Ти волиш да будеш шик, је ли тако...

ОЛГА: Никако да ми се осуши ова проклета коса!

ЧЕХОВ: Скини се, Ољка...

ОЛГА: Пустите ме, Антоне, побогу! Не могу да се скинем и нећу да се скинем! Месечни циклус...

ЧЕХОВ: Олга, лажеш, записивао сам!

ОЛГА: Шта си ти записивао, како се ти усуђујеш да записујеш!

ЧЕХОВ: Заборављаш да сам ја и лекар!

ОЛГА: Ниси *мој* лекар! Ниси добро ни записивао!

ЧЕХОВ: Лажеш, Олга!

ОЛГА: Лажеш ти! Променио ми се ритам, променила сам климу и окружење... Видиш како сам надувена... Боли ме стомак!

ЧЕХОВ: Ниси бледа!... Хајде, Олга, прекинемо фарсу... Дођи... Ја ћу да ти осушим косу... Хајде, малчице ћемо прилећи... Помиловаћемо бутиницу... Шта је? Да нисам престар за твој укус! Да нисам матори сатир можда, је ли?

ОЛГА: Нећу данас дете, крај приче!

КОРАЦИ. ШУШТАЊЕ ХАРТИЈЕ. ШКРИПА ПЕРА. КРАТКИ МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

ЧЕХОВ: (*са дистанце, хладно*) Чим се будеш вратила у Москву, предаћеш Немировичу ово писамце, чисто да би што пре стигло, и подсети га на договор да ме посети овде на Јалти. Ту је и писмена дозвола трупи Олимпија из Петрограда да може играти *Три сестре*.

ОЛГА: Ја путујем тек за три дана...

ЧЕХОВ: Време ће се овде ионако погоршати, можда нема потребе да остајеш толико.

ОЛГА: Добро... Видим, ти имаш јако пуно посла око новог комада...

ЧЕХОВ: То што тренутно не пишем не значи да не радим на њему!

ОЛГА: Аха...

ЧЕХОВ: Дакле, предаћеш му писмо и... Ево, добићеш и потврду да сам сестри Маши завештао у доживотни посед овај летњиковац, као и приход од драмских дела. Теби припада летњиковац у Гурзуфу и пет хиљада рубаља. Даље...

ОЛГА: Шта је са тобом, човече, не занима ме то! Ми смо се тек венчали!

ЧЕХОВ: Ако, ако... А теби је као да смо сто година у браку! Смучило ти се, признај... покајала си се... Више не желиш да спаваш са мном...

ОЛГА: То није истина!

ЧЕХОВ: Јесте, то је први знак губитка интересовања... Само да знаш, Олга, ја заиста желим дете са тобом! Схвати! Хоћу дете! Нови, мали живот!

Седим овде месецима, одсечен од света, од тебе имам само писма, а када дођеш овамо, просто ти је напорно да будеш са мном дуже од неколико сати... Видим ти умор на лицу и неку досаду... Избегаваш моје додире, као да сам... лепрозан... кужан, шта ли... Ја сам за тебе старац Антоније! Нико други до старац!

ОЛГА: Не претеруј, Антоне...

ЧЕХОВ: За тебе је Москва живот, Олга, све друго је тривијално... Ти не можеш без Москве... зато ја и желим нови живот, онај који ће се зачети овде...

ОЛГА: Нови, мали живот... Антоне, зашто баш данас?

ЧЕХОВ: Опрости... ја те мучим...

ОЛГА: Не, не мучиш ме... Нови, мали живот... Па, да ти отворено признам, ја се бојим тог новог живота, Антоан! Бојим се!

ЧЕХОВ: Али, најбољи начин за превазилажење страха...

ОЛГА: Јесте улазак у сам тај страх... Знам...

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(МОСКВА)

ЧЕХОВ: Како си, душице? Бледа си ми, мила! Донео сам воћа. Какве су ово цигарете? Па ти мораш здраво да се храниш и не смеш сада да пушиш!

ОЛГА: *(полуплачно)* Било је страшно, Антоне, страшно... Најпре сам мислила да су проблеми са варењем, са стомаком... бол је био ужасан... А онда и јајници. Ја нисам ни знала, Антоан, да сам била трудна... Чувала бих се, заиста... Не бих толико скакала на пробама, била по хладноћи напољу... Антошка, упропашћена сам заувек...

ЧЕХОВ: Не бој се, мила моја... разговарао сам са лекарима, имаћеш ти опет синчића, сигурно... Потребан је само мушкарац који ће читаве године бити крај тебе и пазити те, а то ћу бити ја!

ОЛГА: Мали Памфлик је неповратно отишао, Антоне... Без детета ја ћу ти досадити ако будемо непрестано били заједно... Ја сам пуста и празна, Антоан!

ЧЕХОВ: Побогу, то није моја Олга, Немичица моја, Јеврејска њушчица! Камо осмех, радости моја?

ОЛГА: Ми смо обоје некако недовршени, Антошка... Ја, јер не могу да ти подарим дете, а ти...

ЧЕХОВ: Добро знаш да није моје болести ти не би могла наћи постојанијег човека него што сам ја. Само када бих имао прилике да будем дуже са тобом, Ољка...

ОЛГА: Отићи ћу у манастир, овде је ужасно, јалова сам и бескорисна... Жена која не може да се оствари као мајка...

ЧЕХОВ: Био је то несрећни случај, Олга! Догађа се!

ОЛГА: Пробе, премијере, пробе, премијере, звиждуци, похвале, твоје оцене, путовања... Уморна сам од свега, Антоне... Просто, уморна... Уносим чамотињу у твој живот. А око мене, само зидови, куда год се окренем, неки зидови.

ЧЕХОВ: Јесте, живот је ужасно гнусна творена, требало би га укинути, мала моја, затрти га у семену. Живот, као weltschmerz, требало би утаманити.

ОЛГА: Антоне, ругаш ми се!

ЧЕХОВ: Не ругам ти се, мала моја, ругам се романтичарима, а била си на путу да звучиш као они. Постоји неки ђаво у човеку, ђаво перверзности, који му не да да ужива у ономе што има и што ће имати...

ОЛГА: Када, за двеста- триста година?

ЧЕХОВ: Сада се ти мени ругаш, Ољкице!

ОЛГА: Немам више потребе за ни за ругањем ни за било чим. Заокружен је један део мога живота, не баш најсрећније... помирићу се са тим. Требало је да нађеш здраву једру жену са села, Антоан, можда учитељицу оне гимназије на Јалти, ведру и пунокрвну, румену, која има уредан живот, устајање, умивање, кухињу, школу, а ноћу једино мисионарски положај и добар сан након њега. До сада би био срећни pater familias који би водио дечицу понекад у позориште да тапшу глумичицама. Одувек си ме звао "глумичице моја". Јасна ми је тривијалност тог деминутива, Антоне.

ЧЕХОВ: Олга, имаћемо деце!!! Буљук деце, Ољкице, само док се придигнеш! Отећу те одавде из Москве и одвући на Јалту, у Аркадију!

ОЛГА: Ми нисмо блиски, Антоне! Ја сам твоја жена а ми нисмо нимало блиски.

ЧЕХОВ: Побогу, Олга, ја те молим!

ОЛГА: Из Машиних прича ја сам сазнала да си њој причао о новом комаду а мени не... Зашто не причаш са мном, Антоне?

ЧЕХОВ: Лудице моја, о драми ти нисам писао не зато што немам поверења у тебе, него зато што још не верујем у драму. Идеја је просто искрсла, али остало је само на томе.

ОЛГА: Антон Павлович Чехов не верује у своју драму!

ЧЕХОВ: Замисао још није уобличена... Читав јануар до свог имендана ја сам думало о томе, а онда, на сам имендан, телефон је толико зврчао јер сам примао телеграмске честитке... узгред, када беше твој *Geburtstag*?

ОЛГА: Молим? Не сећаш се мог рођендана! Ти се не сећаш мог рођендана!

ЧЕХОВ: Олга, ти ме познајеш, ја слабо памтим датуме, такав сам, али нема ништа лошег у томе! Одувек сам имао проблема са бројевима.

ОЛГА: Ниси ни могао да се сетиш, јер ниједан мој рођендан нисмо провели заједно. Као ни много тога...

ЧЕХОВ: Ољка, Ољкице! Имаћемо ми много рођендана, не срди се... И маленог ћемо имати... Знаш, није требало онда... Била си у праву...

ОЛГА: Заборавимо на то... Заборавимо сада. Можда заиста није право време. Ја не знам када ћу ти поново доћи. Треба да се смирим, ти треба да радиш, Антоне... Видећемо. Ја сам уморна сада...

ЧЕХОВ: Спавај, мила моја... Ја ћу да бдим. Само се ти одмарај... Ево, донећу ти још једно ћебе, да те ушущкам (*закашље се, потом бесомучно кашље*).

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(МОСКВА)

ЗВОНО НА ВРАТИМА. ОТВАРАЊЕ ВРАТА.

ОЛГА: Антоне?!... Откуд ти? Види, како си се задихао! Наравно, пешице до трећег спрата, са два кофера.

ЧЕХОВ: Ољка, као да се не радујеш што видиш свог маторца, је ли?

ПОЉУБАЦ.

ОЛГА: Па... Затекао си ме, Антоне. Ниси писао да долазиш у Москву.

ЧЕХОВ: А зар ја не могу да дођем код сопствене жене када ми се прохте, Олга?

ОЛГА: Немој ме погрешно схватити, али... Ја и цео ансамбл Художественог театра били смо пре око две недеље код тебе, на Јалти. Имао си узбуђења за наредних неколико месеци. Нисам те очекивала тако брзо.

ЧЕХОВ: Ти некуда журиш, Олга?

ОЛГА: *(уздржано)* Седи, Антоне, немој стајати ту као кип. Самовар је у кухињи. Имаш још топлог чаја и...

ЧЕХОВ: Видим, много се боље осећаш... А са ким то идеш? Зашто гледаш кроз прозор?

ОЛГА: Немирович би сваког часа требало да стигне. Идемо на концерт, а ја још увек не видим његову кочију. Знаш, карте су одавно биле распродате. О, ти ништа и не знаш. Тамо, доле, у тој провинцији... Убиствено.

ЧЕХОВ: Баш тако, Олга. Убиствено.

ОЛГА: Ево! Стигао је! Нема смисла да ме чека. Увек касним.

ЧЕХОВ: Да, примадона увек касни, а када јој врли супруг дође, онда реши да исправи све грешке... према другима.

ОЛГА: Побогу, Антоне, за непунa два сата сам овде. Таман колико да се окрепиш после пута. Долазим право кући, обећавам. Нећу свраћати до клуба. У реду? Душо, зашто се сада дуриш?

ЧЕХОВ: Са Јалте, Олга. Ова јектичава креатура коју видиш дошла је са Јалте, за тобом, као ноћна лептирица за светиљком.

ОЛГА: Журим, Антоне!

ЧЕХОВ: Хитај онда, Олга, хитај! Шта чекаш?! Бежи!

ОЛГА: Добро, зар је то толико велика ствар? Зар јесте? Зашто све мора да буде тако театрално, зашто? Је ли ово наше нешто посебно? Огромно? Од тебе нешто огромно, нека огромна љубав? Дошао са Јалте! Дошао исти онај који је багателисао љубав жена, књижевница, глумица, Лидија ових и оних... Хируршким ножем сецкао сваку своју реч, да нека случајно не претегне, а поигравао се туђима као да су трице и кучине! "Ако ти икада затреба мој живот, дођи и узми га". Ха! Добио си то од једне жене и без стида проследио другој! То је човек спреман на огромне емоције?! Све то што сада радиш није ништа друго до један велики грч, Антоне.

ЧЕХОВ: Олга!

ОЛГА: Не, ја просто не верујем да си ти дошао због мене. Мене! Стари циник. Вивисекција осећања, ништа друго. Досада на Јалти, досада. Једино то. То није космичка љубав, то је грч. Грч, Антоне. Егоцентризам, да! То је то! Ти... ти сти једноставно такав да... чак и потписујеш сопствену књигу самоме себи!

ЧЕХОВ: То је шала, побогу Олга!!!

ОЛГА: Да, твој смисао за хумор! Ти просто не можеш да разлучиш своју потребу за мном од потребе за светом, за животом уопште, и ја сам само бедни сурогат за...

ЧЕХОВ: Немирович чека, Олга. Пожури. Хајде! *Finita la comedia!*

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(ЈАЛТА)

ОЛГИНИ КОРАЦИ. ПРИВЛАЧЕЊЕ СТОЛИЦЕ.

ОЛГА: Антоне!!! Како сам те се ужелела, мили мој! Како си, пијеш ли лекове!

ЧЕХОВ: *(тихо, болешљиво)* Како би био један туберозни старац, анђеле! Без жене ми је страшно досадно а страх ме је да нађем љубавницу!

ОЛГА: Стари јарче! Ево, донела сам ти топле капице, мајка и Маша ти шаљу... И ево ти прашка за зубе, као што си ми тражио, табак папира... Једеш ли ти штогод? Ала је овде топло!

ЧЕХОВ: Јео сам осам јаја и много пршуте. Поправља ми се апетит. Ево ти на столу мало грчке пршуте *(кашље, суздржавајући се)*.

ОЛГА *(једе, пуним устима)*: Антоне! Имам толико тога да ти причам! Москва је опет она добра, стара! Чуј, почели смо пробе «Вишњика», је л' знаш? Дивно је.

ЧЕХОВ: Реци Вишњевском да научи све комбинације у билијару. Знаш да је његов лик у «Вишњику» тиме опседнут.

ОЛГА: Аха, добро... Љубов Андрејевна ми јако одговара. Мислим да сам погодила тон. И онај кавкаски плес... Тако је весео... Имам идеју! Хајде да плешемо! Ја ћу боса, боса! Изућу ципеле, бацићу их увис, увис. Хајде, дај ми руке, дижи се!

КОРАЦИ. ШУШТАЊЕ ИГЛЕ НА ГРАМОФОНУ.

ОЛГА: Шта се догађа? Овај грамофон не ради. Нека, нема везе, ја ћу ти певати, Антошка! Хоћеш?

ЧЕХОВ: Хоћу, Ољка!

ШКРИПАЊЕ КРЕВЕТА. ЧЕХОВ УСТАЈЕ. ЊЕГОВИ КОРАЦИ.

ЧЕХОВ: Мадам, молим за један валцер.

ОЛГА: Валцер? Не, никако! Дај ми руке, вртећемо се у круг, као деца, Антоне!

ЧЕХОВ СЕ ЗАДИШЕ И ТЕШКО ДОЛАЗИ ДО ДАХА. КАШАЉ.

ОЛГА: Опрости, Антоне, опрости лудој глави, ја нисам знала да ти је тако лоше!

ЧЕХОВ: Није ми много лоше, него је напор био превелики, а тако ми је лепо било...

ОЛГА: Лези, Антоне, молим те! Хајде да попијеш лек!

ЧЕХОВ: Попио сам. Доста је... (*Кашље*)

ОЛГА: Антошка, зашто ми ниси писао да искашљаваш крв? Зашто си лагао мене, мајку и Машу да ти је боље?

ЧЕХОВ: Боље ми је, процес се стабилизовао! Једем нормално, све је у реду. Само се нисам дуго купао... Видиш, као да су алге почеле да ми расту по телу... Стојим крај тебе тако беле и мирисне, а гледам себе овако запуштеног... Купатило је ледено. Краљевство за добро купање!

ОЛГА: Лажеш ме, Антоне! Ти као да гориш! Опрости мени, лудачи... Лези, молим те.

ЧЕХОВ: Боље ми је, Олга.

ПОСРТАЊЕ. УДАРАЦ О СТОЛИЦУ И О КРЕВЕТ.

ОЛГА: Ти ме лажеш, Антоне!

ЧЕХОВ: Није, Олга, све је у реду...

ОЛГА: Лажеш ме!

ЧЕХОВ: Јесте, лажем те!... Лажем!!!

ОЛГА: Бојим се... Антоне...

ЧЕХОВ: Па свако мора једном умрети, Оља!

ОЛГА: Ти то чиниш намерно!

ЧЕХОВ: Олга, ја нисам крив што је Бог мени убацио бациле а теби немир једне глумице и што све ово време нисмо могли бити дуже заједно!

ОЛГА: Ја то нећу да слушам, Антоне, ја то нећу да слушам, нећу да слушам. Ево, ставићу руке на уши, ништа не чујем! (*виче*)... То не може бити! Ти не желиш у ствари да се лечиш! Имај бар лекарску етику према себи и...

ЧЕХОВ: И признај себи да је неизлечиво... Тако је, мила моја! Неизлечиво.

ОЛГА: (*тихо, скрхано*) Антошка, молим те, ја хоћу Памфлика! Сећаш се? Малог... малецког Памфлика!

ЧЕХОВ: Замисли несрећно детешце са мојом конституцијом! Да ли ти то стварно треба, Ољкице?

ОЛГА: Треба ми, Антоне, треба! Ја то нећу допустити, разумеш! Ја ћу остати овде колико буде потребно, колико год буде потребно!

ЧЕХОВ: Не можеш, мораш на пробе!

ОЛГА: Не желим на пробе, ја морам да те лечим, ја ћу те излечити! Гушчја маст на груди, утопљавање, рузмарин, мед!

ЧЕХОВ: Мораш на пробе, Олга Книпер Чехова! Мораш! Мораш да одиграш Љубов Андрејевну, Олга! До краја. Молим те. Због мене. То није драма. То је комедија. Сети се, Ољкице. Ви играте комедију. Понови за мном: ми играмо комедију!

ОЛГА: Ми играмо комедију... *(одсутно)* ми играмо комедију...

ЧЕХОВ: Мораш ићи, Олга. Мораш се вратити у Москву, јеси ли чула! Немој седети овде поред мене! Иди, Олга, молим те... Моли те твој писац. Твој... лични писац... Хоћеш?

ОЛГА: Нећу. Ја ћу ти кувати и спремати.

ЧЕХОВ: Не долази у обзир!

ОЛГА: Ја нећу на пробе!

ЧЕХОВ: Ма, није то, него... убићеш ме пре времена својом кухињом!

ОЛГА: Не могу да те оставим... Дај да те загрлим. Старац Антоније!

ЧЕХОВ: Јеврејчица моја!

ОЛГА: Ја... не идем никуд...

ЧЕХОВ: Мораш, Олга...

ОЛГА: Не... не идем, Антоне... Не идем...

ЧЕХОВ: Иди, иди... Олга.

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(МОСКВА)

ОЛГИН ГЛАС: *(Љубов Андрејевна)* "Нема никог, причинило ми се. Тамо десно, једно бело дрво се повило, подсећа на жену... Мој дечко... мој сине... Нема више мог детета... удавило се... Зашто? Зашто, пријатељу мој? Шта је то? Зашто сте тако поружнели? Што сте тако остарили?"

ЕХО. УДАЉЕНИ АПЛАУЗИ И ПОВИЦИ. ТЕЛЕФОН РЕСКО ЗАЗВОНИ. ПОДИЗАЊЕ СЛУШАЛИЦЕ.

ОЛГИН ГЛАС: Антоне? Антоне, чујеш ли? Само хоћу да ти кажем да је премијера готова, чујеш, Антоне? Немогуће ми је да причам, бука је страшна, чујеш и сам... Само сам хтела... само сам хтела да ти јавим, Антошка,

фантастично је било, ја трептим, још увек... Чујеш ме? Громогласни аплауз, и три поклањања публици! Сви су се већ поднапили од шампањца... Седимо у клубу. Антоне, ти си геније! Чујеш ме, Антошка? Хало? Ако се веза прекине... Хало! Ако се прекине, само да знаш, да ћу за две недеље доћи, имаћемо још три представе... Антоне! Радости...

ПРЕКИД ВЕЗЕ. КРАЋИ МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

(ЈАЛТА)

ЗВУК МОРСКИХ ТАЛАСА. ПТИЦЕ.

ЧЕХОВ: Ждралови су, као и обично, у мом врту. Беле се. Као вишње у цвату. Немају страха од људи. Од човека, заправо, од мене. Као да ме не примећују. Закупљени сопственим, тако природно једноставним организованим животом, животом једног обичног, ждраловског пара. Или је игнорисање постало ситан трик и у животињском царству. Чудно, Олга, обично кажемо : људски живот, а животињско царство. Видиш? Какав апсурд! Елем, посматрам ја моје ждралове, и мислим да су из године у годину исти. Моногамни су, могу да потврдим. Иако страшно личе једни на друге, иако нам је чудно како у гомили распознају баш свог одабраног... Тако засигурно и ми њима делујемо. Идентично. Сви људски парови делују... идентично. Као реплике. Као бесконачни ритмови, баш као што и ждралови сваког пролећа одлазе натраг, на север, на север... на пример... у Москву, Олга... У Москву... У Москву... У Москву!

ЧЕХОВЉЕВ ГЛАС ПРЕЛАЗИ У ЖЕНСКИ ВИШЕГЛАС, ТРИО СЕСТАРА ИЗ ИСТОИМЕНОГ КОМАДА.

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ КОЈИ АСОЦИРА НА ГЕРМАНОФОНСКО ПОДРУЧЈЕ.

(НЕМАЧКИ АЛПИ)

ЧЕХОВ: Као у стара, добра времена... Ти седиш на поду, ја лежим у постељи, глава ти је у мом крилу, коса распуштена. Дивна ти је коса... Олга...

ОЛГА: Пусти косу, Антоне...

ЧЕХОВ: Зашто си ми се снуждила, милице моја?

ОЛГА: Машењки си писао да ћемо се бродом провозати од Трста до Одесе...

ЧЕХОВ: И?

ОЛГА: Зашто лажеш јадну сестру, Антоне?... Нећемо до Трста... Нећемо у Одесу... Знаш то добро...

ЧЕХОВ: Дивно је овде у Алпима, Ољка... Штета само што нисмо још пар километара преко границе, у Швајцарској... Швајцарска је дивна земља да се у њој умре, зар не?

ОЛГА: Не слушам те, Антоне...

ЧЕХОВ: Дивна земља... Пружа такав смирај... Није разуздана и болећива као наша матушка...

ОЛГА: Престани, Антоне, за име Бога!

ЧЕХОВ: Шта мислиш, Ољкице, болују ли људи тамо од најлепше буржујске болести?

ОЛГА: Од туберкулозе? Не знам... Сигурно не... Ваздух је оштар, крв им је јака, планинска... Стварно не знам, Антоне.

ЧЕХОВ: Ich muss etwas trinken, Frau Chekhoff, bitte...

ОЛГА: Немој тим мрским језиком, Антошка... Позваћу послугу...

ЧЕХОВА ОБУЗИМА ЈАК НАПАД КАШЉА, ДО ГУШЕЊА.

ОЛГА: Антоне! Антоне!!! Идем по боцу са кисеоником... Држи се, Антоне!!!

ЧЕХОВ: Каква... боца са... кисеоником... Ионако ћу за пар минута бити леден леш, мила моја...

ОЛГА: Кисеоник, Антошка, мораш узети кисеоник! Преклињем те!

ЧЕХОВ: Окренућеш... рецепцију... лечилишта... Тражићеш ... шампањац

ОЛГА: Ти ме избезумљујеш, Антоне... Ја то нећу...

ЧЕХОВ: Нисмо давно пили... шампањац! Учини ми то, радости моја...
(кашље) Одмах... (кашље) Боцу!

ОЛГА: Боцу са кисеоником, одмах ћу!

ЧЕХОВ(виче): Боцу шампањца, забога, Олга!!!

ОЛГА: Хоћу... мили...

ОКРЕТАЊЕ БРОЈЧАНИКА.

ОЛГА(плачно): Рецепција... молим... Један шампањац... Соба Херр Антона Павловича... Јесте... Чехов... (плаче) Докторе, ви сте? Не... неће да дођете... Хоће шампањац... Смирио се... Да... Дала сам му морфијум... Не сме са алкохолом? Знам да не сме...

ЧЕХОВ: Прекини расправу са доктором Олга, и пожури!

ОЛГА: Инсистира... Добро... Нека момак донесе... Извините, докторе...
Danke schön...

СПУШТАЊЕ СЛУШАЛИЦЕ.

ОЛГА: Сада ће доћи... Како ти је?

ЧЕХОВ: Сјајно, анђеле... Матори доктор је бацио окце на тебе? Немци...
Немци... Какав недостатак рафинмана!

ОЛГА: Да ли ћеш икада престати!

ЧЕХОВ: Ја ваљда најбоље знам – докторе су одувек привлачиле
глумице... Једној се дој глави са стетоскопом узбуркају се мисли у присуству
прелепе жене... Пре него што ме је уопште питао колико дуго болујем,
распитао се да ли си ми жена!

ОЛГА: Антоне!

ЧЕХОВ: Шалио сам се, Ољкице... Немој ми одрицати последње тренутке
на смех... Од свих животиња, једино је човеку дато да се смеје, знаш ли то,
Олга?

ОЛГА: Аха... Знам, мили... *(бори се са сузама)* Сутра... сутра стварно
можемо да се спустимо до Трста, до Јадрана... Пријаће ти сунце...

КУЦАЊЕ НА ВРАТИМА. КОРАЦИ.

ЧЕХОВ: Сјајно! Стигао је шампањац! Дај, ја ћу га отворити.

ОЛГА: Побогу, зашто га нису отворили! Дај мени...

ЧЕХОВ: Ја ћу, Жидовко! Пустимо дух из боце...

ОЛГА СЕ ЗАПЛАЧЕ.

ЧЕХОВ: Хајде, ево ти, на!... Отвори...

*ПОЧИЊЕ СТРАХОВИТ КАШАЉ, ГЛАСНИЈИ ОД ОЛГИНОГ ЈЕЦАЈА. ЗА
ТРЕНУТАК ИХ ПРЕСЕЦА ЗВУК ОТВАРАЧА КОЈИ ИЗЛЕЋЕ ИЗ БОЦЕ.*

ЧЕХОВ: Таааако... Сипај... За тебе, радости моја...

ОЛГА: За тебе... *(грца)* Сећаш се... Дошла сам... као нека клинка... *(смеје се)*
Одвукла те после представе... Ноге су ми се тако тресле... Руке дрхтале...

Нисам смела да те погледам у очи... А после си ме позвао на Јалту... Тада сам знала!

ЧЕХОВ: Шта си знала, Ољкице моја? Да ћеш да се заљубиш...

ОЛГА: Аха... Антошкице...

ЧЕХОВ: Дај ми ручицу, лепотице... Тааако...

ОЛГА: А сећаш се кад смо плесали, вртели се у круг, у круг, у круг...

ЧЕХОВ: Јесте... јеромонах је плесао... Ољчице моја...

ОЛГА: И онда, онда си се задихао... И сећаш се... Долазим ја, љубоморна на Машењуку, на маму, како сам била досадна и глупа... *А и живот, как пасмотриш, так глупаја... Прасти, Антоан...*

ЗВУК СИПАЊА ТЕЧНОСТИ И ШУШТАЊЕ ШАМПАЊЦА.

ОЛГА: *Жизњ такаја шутка, Антоан... Живот је таква шала... (грца тихо)*

ЧЕХОВ: *Ich sterbe...*

ОЛГА: И сећаш се... Како су у Москви лепо примили *Три сестре*... Тада сам знала да си за мене писао...

ЧЕХОВ: *Ich sterbe...* само немој са доктором... Немцем... пусти Немце... Лоши су љубавници... *Ich sterbe...* Оља... .

ОЛГА: Мрзим тај гнусни језик, Антошка... Чехонте- конте! Антоан... не милујеш ме...

ИСПАДАЊЕ ЧАШЕ И ЛОМЉАВА СТАКЛА О ПОД.

ОЛГА: Не милујеш ме... Смешкаш се, Антоан... Смешкаш се...

МУЗИЧКИ ПРЕЛАЗ.

ЧЕХОВЉЕВ ЕХО (монолог ФИРСА из «Вишњика») Отишли су... Мене су заборавили... Па, ништа... ја ћу ту мало поседети... Отишли без бунди, одвезли се у капутима... Ја нисам погледао... Младо-лудо! (*мрмља нешто неразумљиво*) Живот је, ето, прошао, као и да ниси живео... Мало ћу прилећи... Немаш више снагице, ништа више није остало, ништа...

КРАЈ